

Eindrapportage Stichting Pro Juventute Amsterdam

Datum	23-12-2024
Rapportageperiode	Januari – december 2024
Naam project	Screening en Evaluatie bij Scheidingshulp – het ontwikkelen van het instrument SCRES voor ouders en kinderen met kenmerken van LVB (werknaam: SCRES-Visueel)
Naam aanvrager/instelling	Sterk Huis / iHUB
Resultaten	

Hoofddoel van het project was het ontwikkelen van een versie van de SCRES voor ouders en kinderen met kenmerken van een licht verstandelijke beperking (LVB); om de bruikbaarheid voor praktijk en onderzoek te vergroten en de reikwijdte te verbreden.

Dit doel is bereikt. Op basis van literatuur en input van praktijkprofessionals en cliënten is een versie van de SCRES-O (voor ouders) en SCRES-K (voor kinderen vanaf 8 jaar) op A2 taalniveau tot stand gekomen.

Gaandeweg merkten we dat de doelgroep voor wie deze versie bruikbaar is, breder is dan ouders en kinderen met kenmerken van LVB. We spreken daarom van een *versie voor ouders en kinderen met begripsproblematiek (bv. als gevolg van LVB, laaggeletterdheid of concentratieproblemen)*.

Deze SCRES-versie heeft de naam SCRES-A2 gekregen, wat het taalniveau aangeeft. De SCRES-K-A2 versie is tevens goed bruikbaar voor kinderen van 8 tot 12 jaar.

De SCRES-O-A2 en SCRES-K-A2 zijn als bijlage meegestuurd met deze eindrapportage.

Een tweede doel van dit project was het uitvoeren van literatuuronderzoek om kennis te vergroten over de kenmerken en begeleidingsbehoeften bij gezinnen met LVB-kenmerken in een (complexe) scheiding.

Dit doel is bereikt. Er is een uitgebreide literatuurstudie gedaan en beschreven in het document 'Scheiding in gezinnen met een licht verstandelijke beperking: een literatuurstudie naar kenmerken, risicofactoren, gevolgen en begeleidingsbehoeften'. Dit document is als bijlage meegestuurd.

Organisatie (capaciteit, inzet mensen)

Het project is uitgevoerd door vier onderzoekers van iHUB, Sterk Huis en Universiteit Utrecht: Drs. O. Goorden (iHUB), Drs. B. Janssen (Sterk Huis), Heleen Sillekens Msc. (Sterk Huis) en Dr. Z. Rejaän in afstemming met Dr. I. van der Valk (Universiteit Utrecht). Goorden en Janssen fungeerden in dit project als praktijkonderzoekers, onderhielden de contacten met betrokken professionals en instellingen, organiseerden, leidden en verwerkten (opbrengsten van) de focusgroepen. Goorden, Janssen en Rejaän creëerden de itemconstructie van de SCRES-A2. Sillekens, Goorden en Janssen voerden het literatuuronderzoek uit.

In de voortgangsrapportage (mei 2024) beschreven we dat in de periode januari-april 2024 minder uren per week zijn besteed dan vooraf berekend, vanwege verschuiving in de planning. In de periode mei-november 2024 zijn meer uren dan gepland ingezet vanwege literatuuronderzoek, focusgroepen en itemconstructie. In de periode december 2024 – maart 2025 worden uren ingezet voor

implementatie-activiteiten. Het literatuuronderzoek meer uren gekost dan vooraf berekend. De begrote uren zijn daarmee (ruim) ingezet.

Methode

Doelstellingen en bijbehorende methode:

1. Kennis vergroten over de kenmerken, risicofactoren en begeleidingsbehoeften bij gezinnen met LVB-kenmerken in een (complexe) scheiding;

We hebben een uitgebreide literatuurstudie gedaan naar risico's op scheidingsproblematiek en kenmerken en gevolgen van scheidingsproblematiek bij ouders en kinderen met LVB-kenmerken en hun begeleidingsbehoefte. We maakten gebruik van inter(nationale) literatuur in verschillende zoeksystemen via databases van de universiteit. Het vak 'Pedagogisch Practicum' dat aan eerstejaars studenten Orthopedagogiek van Universiteit Utrecht gegeven wordt hebben we gebruikt voor aanvullende literatuur en kennis. Vier groepjes studenten hebben zich in verschillende thema's rondom scheiding en LVB verdiept waaronder begeleidingsbehoefte, aanpassen van de SCRES naar een LVB-variant en communicatiemiddelen.

Er bleek weinig literatuur beschikbaar over scheidingsproblematiek bij deze doelgroep. We hebben literatuur over risico's op en kenmerken en gevolgen van scheidingsproblematiek gecombineerd met literatuur over kenmerken en begeleidingsbehoeften van ouders en kinderen met LVB-kenmerken in het algemeen. Door deze literatuur met elkaar te combineren hebben we een eerste aanzet gemaakt om de kennis over scheidingsproblematiek en begeleidingsbehoefte bij scheiding voor ouders en/of kinderen met LVB-kenmerken te vergroten.

De opgedane kennis heeft geresulteerd in een uitgebreide literatuurstudie. De inhoud bevat als hoofdthema's:

- Kenmerken van mensen met een LVB
- Ondersteuningsbehoeften van mensen met een LVB
- Risicofactoren op en kenmerken van complexe scheidingsproblematiek
- Gevolgen van (complexe) scheiding bij gezinnen waar een LVB speelt
- Ondersteuningsbehoeften van gezinnen in een (complexe) scheiding waar LVB speelt
- Gebruik van vragenlijsten bij mensen met een LVB

De inhoud staat beschreven in het document 'Scheiding in gezinnen met een licht verstandelijke beperking: een literatuurstudie naar kenmerken, risicofactoren, gevolgen en begeleidingsbehoeften'.

2. Ontwikkelen en gratis beschikbaar stellen aan de jeugdsector van een passend screenings- en evaluatie instrument voor scheidingshulp aan ouders en kinderen met LVB-kenmerken;

Voor doelstelling 2 hebben we in focusgroepen input opgehaald bij professionals over belangrijke thema's en items van de 'reguliere' SCRES voor de LVB-doelgroep. Tevens is input opgehaald bij een ervaringsdeskundige ouder en indirect bij cliënten via professionals.

Professionals van vijf organisaties hebben meegedacht in de focusgroepen: William Schrikker, Amarant, Youz, Koraal en Kenniscentrum LVB.

We hebben voor de SCRES-O vier rondes en voor de SCRES-K drie rondes van focusgroepen met praktijkprofessionals gehouden. In de eerste ronde hebben we kenmerken van scheidingsproblematiek en begeleidingsbehoefte bij ouders en bij kinderen met LVB-kenmerken besproken zoals dit in de praktijk ervaren wordt. In de tweede ronde hebben we een eerste aanpassingsronde besproken van de SCRES. Voor de ouderversie was de SCRES-O Verkort het uitgangspunt. Voor de kindversie was de reguliere

SCRES-K het uitgangspunt. Professionals bestudeerden voorafgaand de SCRES-O (om belang van alle items te kunnen afwegen), SCRES-O Verkort (om af te wegen of de items met de meeste lading ook passend zijn voor ouders met LVB) en de SCRES-K. In de aparte focusgroepen voor de SCRES-O en SCRES-K hebben we aanpassingen in itemconstructie besproken. Na deze tweede focusgroep vond een eerste itemconstructieronde plaats. De hieruit voortkomende versie van de SCRES-O bespraken we in een digitale bijeenkomst met een ervaringsdeskundige ouder. Deze ouder dacht mee in het formuleren van de toelichting en de formulering van de items. Twee professionals testten de SCRES-O versie en één professional testte de SCRES-K in de praktijk in gesprek met een cliënt. Met de input van de ervaringsdeskundige ouder en gebruik in de praktijk bespraken we in de derde focusgroeprondes de benodigde aanpassingen in zowel de SCRES-O als SCRES-K. De itemconstructie van de SCRES-K werd hierna afgerond. In de vierde focusgroepronde bespraken we enkele laatste vragen over itemconstructie van de SCRES-O. Hierna ronden we, na nog een eenmalige consultatie van professionals op een aantal items via de mail, de itemconstructie af.

3. De basis leggen voor onderzoek naar de werkzaamheid van LVB scheidingshulp en de gevolgen voor kinderen met LVB.

Voor doelstelling 3 zetten we in op verspreiding van de SCRES-A2 onder het brede netwerk van praktijkinstellingen en kennisinstituten dat we in eerdere SCRES-projecten hebben opgebouwd, inclusief een handreiking over toepasbaarheid voor praktijk en eigen onderzoek door praktijkorganisaties. Implementatie en verspreiding hangt samen met de ontwikkeling van de visuele digitale versie. Doelstelling 3 wordt daarom in Q1 2025 afgerond.

Tijdsplanning

Het project is tot en met doelstelling 2 afgerond. Focusgroepen vonden plaats in mei en juni 2024 en vervolgens in september en oktober 2024. Itemconstructie liep in verschillende fases van juni tot en met november 2024. Het literatuuronderzoek heeft door de beperkt beschikbare literatuur en behoefte om wel beschikbare kennis te combineren, (veel) meer tijd gekost dan vooraf gepland. Het 'Pedagogisch practicum' van de studenten Orthopedagogiek ronde daarnaast af in juli 2024 en die uitkomsten wilden we ook gebruiken in het literatuuronderzoek. Het literatuuronderzoek liep daardoor langer door dan bij aanvraag en in de voortgangsrapportage gepland was.

Het inbouwen van de SCRES-A2 in BergOp en het ontwikkelen van een visuele digitale invulversie bleek niet haalbaar in 2024. Deze activiteiten zijn noodzakelijk voor implementatie en verspreiding van het literatuuronderzoek en de SCRES-A2. In afstemming met het bestuur worden deze activiteiten in Q1 van 2025 afgerond.

Kennisverspreiding en implementatieplan

In Q1 2025 staan meerdere implementatie-activiteiten gepland:

- Beide versies van de SCRES-A2 worden in Q1 2025 ingebouwd in BergOp.
- We ontwikkelen met visuele digitale middelen een voor cliënten makkelijk en prettig invulbare versie van de SCRES-A2. Hierin wordt een koppeling met de uitkomsten gemaakt zodat professionals deze uitkomsten in de praktijk kunnen gebruiken.
- We maken een nieuwsbericht waarin we vermelden dat de SCRES-A2 versie gereed is voor gebruik en op te vragen bij de auteurs. In deze nieuwsbrief vermelden we tevens de afgeronde literatuurstudie. Mede door publicaties bij Augeo en Kind & Adolescent Praktijk in 2023 en congresbijdragen over de SCRES in 2024 hebben wij veel nieuwe aanvragen van verschillende praktijkinstellingen gekregen voor gebruik in de praktijk. We verspreiden de nieuwsbrief na afronding van de digitale versie met deze praktijkinstellingen.

-
- De instellingen die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de SCRES-A2 hebben de SCRES-A2 in de praktijk al gebruikt. Hierdoor hebben zij de meerwaarde van het gebruik van een screenings- en meetinstrument in de praktijk ondervonden. Zij vonden het een goed bruikbaar instrument en hebben de intentie het instrument in gebruik te nemen. We dragen actief bij aan de implementatie van de SCRES-A2 in deze instellingen door na oplevering van de digitale versie met deze instellingen gebruik in de praktijk te bespreken.
 - We bieden de SCRES-A2 ter opname aan bij de databank instrumenten van het NJI. De reguliere SCRES is hierin reeds opgenomen: <https://www.nji.nl/instrumenten/screening-en-evaluatie-bij-scheidingshulp-sces>
 - We brengen de literatuurstudie en SCRES-A2 onder de aandacht tijdens programmabijeenkomsten van verschillende regionale kenniswerkplaatsen (ST:RAW, SAMEN, RKJ-NH, NEJA, KeTJAA).
-